

NŐK A ZSIDÓ KÖZÉLETBEN

A Szombat körkérdése

Számos női vezető és szervező vesz részt a zsidó közéletben, de a politikai döntéshozatalban, a nyilvánosság előtti közszereplések során szinte egyáltalán nem találkozunk velük.

A zsidó közéletben aktív nőkhez fordultunk kérdéseinkkel: mit gondolnak, mi ennek az oka?

Elégedettek-e a jelen helyzettel, vagy változtatnának rajta? Végül azt tudakoltuk tőlük,

ha több nő jelenne meg és hallatná a szavát, változna-e a zsidó közélet, s ha igen, miben?

Igyekeztünk többféle irányzat és korosztály képviselőit megszólaltatni. A megkérdezettek közül nem mindenki élt a nyilvános véleményformálás lehetőségével.

Fritz Zsuzsa tanár, a Bálint Ház igazgatója

Elmondhatom, hogy én miért nem veszek részt benne: mert nem érdekel a politizálásnak ez a szintje. Nem vagyok jó benne, nem megy a taktikázás és nincs bennem ilyen ambíció, ezért hamar elfáradok, amikor a konfliktusokat, a rossz ambíciókat érzem. A háttérben részt veszek benne néha, de azt is ad hoc jelleggel, inkább csak az időről időre

bennem felmerülő elégedetlenség, s az azt követő „valamit tenni kéne” taszít bele, de mindig megcsömörlés volt a vége. A verseny nem érdekel, ezért hamar kifáradok és elveszítem a motivációm.

Az összehozás, a kooperáció motiválna, de az a politikai szintéren ritkán jelenik meg.

Nem vagyok elégedett a helyzettel, szívesen változtatnék rajta, de csak miután lezajlottak a politikai csatározások és az építés időszaka jött el.

közsZEREPLŐK

ELÉGEDETLENSÉG

Szeretnék hinni benne, hogy több nő megjelenése a zsidó közéletben változtatna, talán nagyobb harmóniát hozna, több együttműködést, de ez persze attól is függ, kik azok a nők...

Kisvári Kinga pszichológia szakos egyetemi hallgató, Hasomer Hacair

A magyar társadalom eléggé hagyományos, maszkulin jellegű. A politikai- és közéletben még mindig a férfiak vannak túlreprezentálva – igaz ez a zsidó közösségre is. A közösség építői között nagyon sok a nő – ahogy hasonló területeken a nem zsidó közösségekben is sok nő tevékenykedik. A zsidó közösség magán hordozza a társadalom jegyeit. Véleményem szerint a társadalomnak kéne nyitottabbá és elfogadóbbá válnia a női közszereplők előtt, és először az esélyegyenlőséget kéne biztosítani. Akkor ez a mentalitás áthúzódhatna a zsidó közösségre is, és több nő képviselné a zsidóságot a nyilvánosság előtt.

Szerintem mindenképpen változna a zsidó közélet, ha több nő hallatná benne a szavát. Akkor talán kevesebb hatalmi játszmának lehetnének tanúi. Egyrészt a közösségek egymás közötti kommunikációjában észlelnénk változást, másrészt a közösségek nyilvánosság felé irányuló kommunikációjában. Úgy gondolom, hogy ha több nő lenne döntéshozó helyzetben, akkor a közösségen belüli hatalmi harcok helyett több szó esne az együttműködésről: nem az lenne a fontos, hogy kinek van nagyobb támogatottsága, nagyobb tekintélye és nagyobb közössége; hanem az, hogy egy problémára közösen keressünk megoldást. És a fontos az, hogy *együtt* mekkora közösséget tudunk mozgósítani.

Vadász Magda szinkrontolmács, fordító, a B'nai B'rith Budapest Páholy elnöke, az Élet Menete és több szervezet önkéntese

A zsidó közéletben a nők azért vesznek részt, mert identitásuk készteti őket a sokat szenvedett magyar zsidóság társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális létfeltételeinek javításáért vívott harcra. Fontos kijelenteni, hogy a zsi-

dó közéletet reprezentáló szervezetek *nem politikai* szervezetek. Ebből következik, hogy zsidó közélet női vezetői, szervezői politikai döntéshozatalban, vagy közszereplésben eleve nem vesznek részt. Ennek oka

valószínűleg az lehet, hogy a magyarországi zsidó közösségekben a női vezetők száma rendkívül kevés, annak ellenére, hogy számos területen (kultúra, oktatás, szegények támogatása, WIZO) sok nő végez önkéntes munkát.

A B'nai B'rith páholy vezetőjeként ezt a helyzetet mindenképpen rossznak tartom, feltétlenül változtatnék rajta, azonban itt a közösségek résztvevőinek hozzáállását, gondolkodásmódját kellene kemény viták során megváltoztatni, ami nem könnyű és hosszadalmas feladat. Ennek a hosszú és küzdelmes feladatnak a végrehajtásához valóban még több zsidó közösségi munkát vállaló fiatal és idősebb nőre van szükség, akik nagyobb súllyal hallatnák véleményüket és formálnák a zsidó közösségek életét a XXI. század követelményei szerint.

Kelemen Katalin rabbi, Szim Salom Progresszív Zsidó Hitközség

Természetesen elégedetlen vagyok a jelenlegi helyzettel. Annak, hogy az itthoni zsidóság politikai döntéshozói és közszereplői között alig találni nőket, szerintem az az oka, hogy nálunk még mindig tovább él a hagyományosan patriarchális zsidó intézményrendszer. Ezt azonban nem kell szentírásnak vennünk.

A Szentírásban ugyanis találkozunk például Debóra prófétanővel, Izrael bírójával, abból a korszakból, amikor a bírák töltötték be a törzsi vezetők szerepét. De ma sem kell nagyon messzire mennünk ahhoz, hogy az ittenitől eltérő értékrendet tapasztaljunk meg. A londoni Baroness Julia Neuberger rabbi – lovagi címmel felruházva – tíz éve tagja a Brit Lordok Házának, dr. Deborah Kahn-Harris rabbi pedig az első európai reform rabbiképző, a Leo Baeck College rektor asszonya.

Ha több nő kerülhetne politikai döntéshozó pozícióba, az gyógyító hatású lehetne a zsidó közélet számára. Demokratizálódna a – hagyományosan a férfiakra jellemző – hierarchikus struktúrában gondolkozó, autoriter

Nem véletlen,
hogy Magyar-
országon
alig vannak
női vezetők,
politikusok.

vezetői stílus. A nők általában kevésbé hatalomorientáltak, mint férfi kollégáik, talán ezért is képesek kitartóan, szívélyesen dolgozni hosszú távú, nagy célok eléréseért. Kevesebb lenne a harc, több a diszkusszió, a békés, konszenzusos megoldásra való törekedés. Megértőbbé, kevésbé ítélkezővé, befogadóbbá, sokszínűbbé válhatna a hazai zsidó közélet. Ez azonban csak álom most. Amíg ott tartunk, hogy például a Mazsihisz még mindig nem ismeri el a női rabbinátust, addig nem látok esélyt komolyabb változásra.

Deák Andrea, a Mazsike ügyvezetője, a Mazsihisz sajtómunkatársa

Szervező vagyok több helyen, politikai vezető szerepre nem vágyom. Ennek személyes oka van: nem vetem el a hagyományos nemi szerepeket, amennyiben a férfiak a küzdelem, a nők inkább a harmónia, a közösség építésében jeleskednek. Ezért is találunk a nők között sok jó szervezőt a zsidó közéletben is. Mindaddig, amíg a szervezésben az együttműködés dominál, a nők jól teljesítenek. Amint azonban bizonyos szintnél magasabbra emelkednek, óhatatlanul a politikai küzdőterre kerülnek,

ahol a „ki kit győz le” felfogás az úr. A nők ilyenkor többnyire visszavonulnak. Nem a férfiak rekesztik ki őket, nekik idegen az a közeg, ahol a kooperáció helyett a konfrontáció a dolgok rendes elintézési módja.

A politikai szerepvállalás, noha talán volna rá lehetőségem, habitusomnál fogva távol áll tőlem. Amúgy, szerintem, a politikai pálya nyitva áll a nők előtt, ám itt azok érvényesülnek, akik nőiességük egy részét föladják. Ilyenek a kelet-európai, antidemokratikus politikai hagyományok. A nyugat-európai kiforrott demokráciákban, a politikában a konfrontáció helyett inkább az együttműködést keresik; „nőiesebb” a politika, nem véletlen, hogy sokkal a több a női politikus is.

Az sem véletlen, hogy Magyarországon alig vannak női vezetők, politikusok. Fiktív kérdés, mi lenne, ha több lenne belőlük. Varázsütésre nem kerülnek a közösség élére női politikusok, mivel ez a közeg nem kedvez nekik. A férfiak vezető pozíciója önmagában nem zavarna. Gyakran azonban azt kell tapasztalnom, hogy míg én a szervező munkát végzem, addig mások – politikai, illetve presztízs

okokból hátráltatnak, vagy maguknak tulajdonítják az elvégzett munka érdemét. Az ilyesmi nem esik jól. Sokat vívódom, mert ezekre férfias módszerekkel kéne visszavágnom, ez azonban idegen tőlem.